

Mülteci
Hakları
Merkezi

Refugee
Rights
Turkey

Suriye'den Gelen Sığınmacılar İçin **Sağlık Hizmetleri**

SORULAR ve YANITLAR

MÜLTECİLER İÇİN ÜCRETSİZ HUKUKİ DESTEK

Suriye’den Türkiye’ye sığındım. Sağlık hizmetlerinden ücretsiz yararlanma hakkım var mı?

Türkiye, Suriye’den gelen Suriye vatandaşları, vatansızlar ve mültecilere yönelik olarak “geçici koruma” uygulamaktadır. Yetkili makamlara kayıt olarak “geçici koruma” uygulamasına dâhil olan kişilerin kamuya ait sağlık kuruluşlarında sağlanan sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanma hakkı vardır. Sağlık hizmetinden faydalanabilmek için kampta ikamet etmek gibi bir zorunluluğunuz bulunmamaktadır.

“Geçici koruma” kaydımı yaptırdım. Genel olarak nerelerden ve ne tür sağlık hizmetlerinden faydalanabilirim?

Birinci basamak sağlık kuruluşları olarak nitelendirilen kuruluşlarda ilk kademe tanı, tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinden yararlanabilirsiniz. Sağlık ocakları, sağlık merkezleri, ana-çocuk sağlığı ve aile planlaması merkezi ve verem savaş dispanserleri birinci basamak sağlık kuruluşu olarak kabul edilmektedir. Bu kuruluşlarda ayrıca bulaşıcı hastalık riskine karşı gerekli tarama ve aşılama hizmetleri, bebek, çocuk ve ergenlere sağlanan hizmetler ve kadın ve üreme sağlığı ile ilgili hizmetlerden de faydalanabilirsiniz.

Birinci basamak sağlık kuruluşlarına ek olarak ikinci ve üçüncü basamak sağlık kuruluşlarına da doğrudan başvurabilmeniz mümkündür. Devlet hastaneleri ikinci basamak sağlık kuruluşları olarak kabul edilirken, eğitim ve araştırma hastaneleri ile üniversite hastaneleri ise üçüncü basamak kuruluşlar olarak nitelendirilmektedir.

Ancak üniversitelerin sağlık uygulama ve araştırma merkezleri ile özel hastanelere doğrudan başvurulamamaktadır. Bu husus oldukça önemlidir; nitekim bazı acil durumlar gibi istisnai haller dışında bu yerlerde sevk olmadan sağlık hizmetinden ücretsiz olarak yararlanmanız mümkün olmayacaktır.

Ek olarak, sağlık uygulama ve araştırma merkezleri ile özel hastanelere sevkler ancak acil sağlık ve yoğun bakım durumları ile yanık ve kanser tedavisi için yapılmaktadır.

Henüz “geçici koruma” kaydımı yaptırmadım. Ücretsiz sağlık hizmetlerinden yararlanabilir miyim?

Henüz “geçici koruma” kaydını yaptırmadıysanız, yalnızca acil sağlık hizmetleri ile bulaşıcı ve salgın hastalık durumlarında birinci basamak kuruluşlarından kimlik beyanıyla ücretsiz olarak yararlanabilirsiniz. Sağlık hizmetlerinden herhangi bir kısıtlamayla karşılaşmaksızın yararlanabilmek için en kısa zamanda “geçici koruma” kaydınızı tamamlamanızı tavsiye etmekteyiz.

Türkiye’ye yasal yollardan pasaportumla geldim ve ikamet izni aldım. “Geçici koruma” kaydı olanlara sağlanan ücretsiz sağlık hizmetlerinden ben de yararlanabilir miyim?

Türkiye’de ikamet izni alabilmek için aranan şartlardan biri de kalış süresini kapsayan sağlık sigortasına sahip olmanızdır. İkamet izni almış kişilerin tamamında böyle bir sağlık sigortası bulunduğundan ötürü sağlık hizmetlerinden bu sigorta kapsamında yararlanılması gerekmektedir. Dolayısıyla “geçici koruma” kaydını yaptırmış kişilere sağlanan ücretsiz sağlık hizmetlerinden yararlanabilmeniz mümkün değildir.

“Geçici koruma” kaydımı yaptırdığım ilden başka bir ilde sağlık hizmetlerinden faydalanabilir miyim?

“Geçici koruma” uygulaması altında olan kişilerin sağlık hizmetlerini ikamet adreslerinin bulunduğu ilde almaları esas olarak kabul edilmiştir. Ancak ikamet adresinin bulunduğu ilde tedavinin yapılamaması durumunda, tedavinin sağlanabileceği en uygun ve en yakın ilden başlamak üzere diğer sağlık kuruluşlarına sevk edilebilirsiniz. Ayrıca acil haller söz konusu ise bulunduğunuz yerde acil sağlık hizmetlerinden yararlanabilirsiniz.

Sağlık hizmeti alırken özel olarak dikkat etmem gereken konular var mı?

99 ile başlayan yabancı kimlik numarasına sahip olmanız oldukça önemlidir. Zira ancak bu numara ile Sosyal Güvenlik Sisteminden (SGK) provizyon alabilmeniz mümkün olacaktır. Bu numarayı edinebilmek için kaydınızı tamamlamış olmanız gerekir. Daha önceden kayıt olduysanız ve elinizde 98 ile başlayan yabancı kimlik numaranız varsa Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün internet sayfası olan www.goc.gov.tr adresinde yer alan bağlantı sayesinde 98 ile başlayan numaranızı girerek 99 ile başlayacak olan yabancı kimlik numaranızı almanız mümkündür.

Tüm bu yolları izlediğiniz halde 99 ile başlayan yabancı kimlik numarası edinmemeniz ya da edinmiş olmanıza rağmen SGK sisteminde görünmemeniz durumunda en kısa zamanda kayıtlı bulunduğunuz yerdeki İl Göç İdaresi Müdürlüğü'ne başvurmanız gerekmektedir.

Hastanelere gidebilmek için randevu almanız gerekmektedir. Bu randevuyu 182 numaralı telefon hattından alabilirsiniz.

Bu hususlara ilaveten, yukarıda belirtildiği üzere sağlık hizmetlerini, acil haller dışında, kayıtlı olduğunuz ilde almanız esastır. Aynı il içinde ya da il dışında ikinci veya üçüncü basamak sağlık kuruluşlarına ya da üniversite hastaneleri veya özel hastanelere sevk edilerseniz, bu sevkın geçerlilik süresi ayakta yapılan tedaviler için 5 (beş) iş günüdür. Dolayısıyla, ayakta tedaviler için sevk edildiğiniz tarihten itibaren en geç 5 iş günü içinde sevk formu ile sevk edildiğiniz kuruluşa başvurmanız gerekmektedir. Bu süreyi geçirdiğiniz takdirde yeniden sevk almanız gerekecektir. Ancak kronik hastalıkları bulunanlar ile tedavi veya kontrol için çağrı belgesi olan kişiler için sevkın geçerlilik süresi ise 30 (otuz) gündür.

Randevu gününde hastaneye gittiğinizde muayeneden önce bir barkod numarası almanız gerekecek ve bu numaraya alabilmek için geçici koruma kimlik kartınızın yanınızda bulunması önemlidir.

Türkiye’de “geçici koruma” kaydı olan kişiler hangi tip sağlık sorunlarıyla ilgili ücretsiz sağlık hizmeti alabilir?

Faydalandığınız sağlık hizmetleri bedeli Sağlık Uygulama Tebliği (SUT) kapsamında sunulmaktadır. Her ne kadar, çok sayıda sağlık sorunu SUT kapsamında karşılanan sorunlar arasında olsa da, bu kapsamda olmayan ya da belirlenen limiti aşan tedaviler için ödeme talep edilmektedir.

Türkçe bilmiyorum. Sağlık hizmetleriyle ilgili bana yardımcı olabilecek tercümanlar var mı?

Bazı illerde yer alan ve “göçmen sağlığı birimi/merkezi” olarak adlandırılan sağlık merkezlerinde tercümanlar olsa da bu hizmet maalesef henüz oldukça kısıtlıdır. Ancak gerek gittiğiniz sağlık kuruluşunda gerekse de eczanelerde tercüman desteği alabilmek için Sağlık Bakanlığı’nın ücretsiz hattı olan 444 47 28’i arayabilir ve Arapça dil hizmetinden faydalanabilirsiniz. Ayrıca Danimarka Mülteci Konseyi’nin 444 74 08 numaralı tercüme hattından da faydalanabilirsiniz.

Önemle hatırlanması gereken bir diğer husus ise hastanelerden randevu almak için arayacağınız 182 numaralı telefon hattında henüz bir tercüme desteğinin bulunmuyor oluşudur. Dolayısıyla hastaneden randevu talep ederken bu numarayı sizlere tercüme desteği verebilecek bir kişiyle birlikte aramanız gerekmektedir.

İlaç masraflarım da karşılanacak mı?

Yalnızca size doktorunuz tarafından reçete edilen ve SUT kapsamında olan ilaçları AFAD’la anlaşmalı eczanelerden bedelsiz olarak alabilmeniz mümkündür. Bazı illerde ilaç katılım payı ve reçete katılım payı talep edilebilmektedir. Buna ek olarak eşdeğer ilaç verildiği hallerde de arada bir ücret farkı söz konusu olarak bu meblağ sizden talep edilebilir.

Reçeteler elektronik ortamda hazırlanabildiği gibi yazılı bir biçimde de size verilebilir. Eğer elektronik ortamda hazırlandıysa reçete numarasını almanız önemlidir. Yazılı olarak verildiyse de bu belgeyi eczaneye giderken yanınızda götürünüz. İlaça erişim de herhangi bir sıkıntı yaşamamanız için “geçici koruma” kaydınızı tamamlamış ve 99 ile başlayan yabancı kimlik numaranızı almış olmanız gerekmektedir. Eczaneye gittiğinizde sizi tanıtıcı bir belgenin de yanınızda olması şarttır.

Psikolojik/psikiyatrik sorunlarla ilgili nereden destek alabilirim?

“Geçici koruma” kapsamında olan kişiler yalnızca bedensel değil, aynı zamanda ruh sağlığı ile ilgili hizmetlerden de yararlanabilmektedir. Kamunun sağladığı hizmetlere ek olarak Türkiye’deki mülteci ve göçmenlere ücretsiz psikolojik/psiko-sosyal destek sağlayan ve bu alanda uzmanlığı bulunan çok sayıda sivil toplum kuruluşu bulunmaktadır. Bulduğunuz ilde bu hizmetleri veren sivil toplum kuruluşlarını öğrenmek için bize ulaşabilirsiniz.

Türkiye’de sağlık hizmeti alırken bir hasta olarak haklarım nelerdir?

Hasta hakları genel anlamıyla ayrımcılığa uğramaksızın hizmetlere ulaşabilme, hem sağlık durumunuz hem de mevcut imkânlar hakkında bilgilendirilme, yeterli bilgilendirme sonrasında tedaviyi kabul ya da reddetme ya da tedavinin durdurulmasını talep etme, mahremiyetinizin korunması ve saygınlık görmeyi ifade etmektedir. Bu hususlara ek olarak hasta olarak tanı ve tedavinizde hangi yöntemlerin seçileceği konusunda seçme ve değiştirme, yeniliklerden yararlanma, ziyaret etme ve refakatçi bulundurmaya isteme ve güvenli ve etkin bir biçimde hizmet alma haklarınız da vardır.

Sağlık hizmeti aldığınız süre içinde haklarınızın ihlal edildiğine inanıyorsanız şikâyetle bulunma ve yaşadığınız fiziksel ya da psikolojik zarar için tazminat alma hakkınız da bulunmaktadır. Bunun için doğrudan hizmet aldığınız hastanedeki Hasta İletişim Birimi’ne başvurabilirsiniz. Sorununuzun çözüme ulaştırılmadığını düşünüyorsanız ya da her hâlükârda yazılı başvuru yapmak istiyorsanız bulunduğunuz ildeki İl Sağlık Müdürlüğü bünyesinde yer alan Hasta Hakları Kurulu’na da başvurabilirsiniz. Bunların yanı sıra Alo 184 SABİM (Sağlık Bakanlığı İletişim Merkezi) telefon hattından da şikâyet ve önerilerinizi iletebilmeniz mümkündür. Bu hatta size yardımcı olacak Arapça tercümanlar da bulunmaktadır.

Mülteci Hakları Merkezi İletişim Bilgileri:

Türkiye'nin neresinde olursanız olun, Türkiye'deki hak ve yükümlülükleriniz konusunda her türlü sorularınız ve Türkiye'deki sığınma prosedüründe karşılaştığınız sorunlarla ilgili olarak ücretsiz hukuki danışma ve destek hizmetlerimizden faydalanmak için hafta içi her gün 10.00-17.00 saatleri ofisimize gelebilir, ya da aşağıdaki iletişim bilgilerini kullanarak bize ulaşabilirsiniz.

 Dr. Refik Saydam Cad. Dilber Apt. No: 39 Daire: 11 Kat: 4
Şişhane, Beyoğlu - İstanbul

 +90 212 292 48 30

 +90 212 292 48 33

 info@mhd.org.tr

Mülteci Hakları Merkezi

Refugee Rights Turkey

📍 Dr. Refik Saydam Cad. Dilber Apt. No: 39 Daire: 11 Kat: 4

Şişhane, Beyoğlu - İstanbul

☎ +90 212 292 48 30

📠 +90 212 292 48 33

✉ info@mhd.org.tr

www.mhd.org.tr

Bu kaynak, **Mülteci Hakları Merkezi**'nin Amerikalı sivil toplum örgütü **Refugee Solidarity Network** ve **Hollanda Mülteci Konseyi** işbirliğiyle ve **ABD Dışişleri Bakanlığı Nüfus, Mülteciler ve Göç Bürosu**'nun desteğiyle yürüttüğü bir proje kapsamında hazırlanmıştır.

Mülteci Hakları Merkezi

Refugee Solidarity Network

ABD - Dışişleri Bakanlığı Nüfus,
Mülteciler ve Göç Bürosu